

משרד החינוך והתחנכות - המחלקה לתרבות תורנית

ב"ח

ג ל ג ו נ ו ת ל ע י ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע
ע ר ו כ י ם ב י ן י ם נ ח ס ה ל י ב ן ב י ן - ש נ ת ה ע ש ר י ם ו א ח ת

במדבר (תשכ"ב) פרק ג' א' - י"ג

העורכת מודיעה כר
לפרשת במדבר לא
יופיע עלון ההדגלה

א. א. ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר ה' את משה בהר סיני.

פנחס בן יעקב י"ט
אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יובתן: כל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו, שאמר "ואלה תולדות אהרן ומשה" וסמך ליה "ואלה שמות בני אהרן".

רש"י ד"ה ואלה תולדות אהרן ומשה
ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה. מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו.

- 1) הסבר לפי זה מהי דרכו של רש"י בסגנונו את דברי המקור?
- 2) התוכל להביא עוד ראיות מדברי המקרא ומדברי חז"ל לרעיון זה?

ב. א. ואלה תולדות אהרן ומשה

בכור שורן; כלומר: הכהנים והלוויים, ומונה בני אהרן תחילה, שהם כהנים, ואחר כך משה ושאר הלוויים, דמשפחת העמרמי שהוא סוּבָה בתוך הלוויים (ג' כ"ז) זהו משה ובניו, שהרי לא היו לעמרם בנים אחרים כי אם משה ואהרן; ובני אהרן כבר נמנו בפני עצמם, כדכתיב (דבה"א' כ"ג י"ג) "ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים", ובני משה לא נבדלו משאר הלוויים.

שד"ל: משה העמיד תולדות, אלא שלא רצה ה' להקדישו להיות כהנים ולא חלק להם שום גדולה ולהגיד שלא היה משה מבקש גדולה לעצמו.

רש"י ד"ה ואלה תולדות אהרן ומשה. ע' דבריו בשאלה הקודמת.
הסבר מהו ההבדל בין שלשת הפרשנים בישוב אותה קושיה?

ג. י"א ואבי הבנה לקחתי את הלוויים מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם מבני ישראל והיו לי הלוויים.

ר' יעקב צבי מקלנבורג: הכתב והקבלה:

ד"ה מתוך בני ישראל מסיבת חורשי עון ובעלי מזימות שבבני ישראל לקחתי את הלוויים תחת כל בכור, דמשחטאו ישראל בעגל ונשפלו הבכורים עמהם - נפסלו. (וועגן דער טרוילאזיגקייט ישראל'ס בעהמע איך די לויים אבשטאטט).

- 1) במה הוא סוטה מפרשטו של מקרא והיכן במקרא מצא סעד לפרושו?
- 2) מה הגיעו לסטות מן הפירוש המקובל?

ד. שאלות ודיוקים ברש"י

1) ו' ד"ה ושרתו אותו: ומהו השרות? "ושמרו את משמרתו". לפי ששמירת המקדש עליו, שלא יקרב זר, כמו שב' (במ' י"ח א) "ואתה ובניך ובית אביך אתך תשאו את עון המקדש" והלוויים הללו מסייעים אותו, זוהי השרות.

2) ט' ד"ה נתונים הם לו: לעזרה

השנה: ח' ט"ז ד"ה כי נתונים נתונים א' ב. חס לי: "נתונים" למשה, "נתונים" לשר.

3) ט' ד"ה מאת בני ישראל: כמו מתוך בני ישראל (פסוק י"ג) כלומר: משאר כל העדה

בבדלו לכך בגזרת המקום, והוא נתנם לו, שב' (ח' י"ט) "ואתנה את הלוויים נתונים וגו'".

4) י' ד"ה ואת אהרן ואת בניו תפקד: לשון

פקידות ואינו לשון מניין. השוה במדבר א' ב' ד"ה ואתה פקד את הלוויים: כהרגומו "מני" לשון מניין ושררה על דבר שהוא ממונה עליו כמו (בר' מ"א) "ויפקד פקידים".

א. מה קשה לו, איזו אי-הבנה רצה למנע?

ב. מהו ההבדל בין כנוי משמרתו בפסוקנו לבין כנוי משמרתו שבדברים י"א א'?

ג. כיצד מפרש רש"י את הוי"ו של "ושמרו"?

א. מה קשה לו?

ב. מה ראה רש"י שלא לפרש "נתונים נתונים" שבמקומנו ושבפרשת בהעלותך (ח' ט"ז) בפירוש אחד?

א. מה קשה לו?

ב. לדברי רש"י אלה מעיר שד"ל: "והיא ראייה שאין בלח"ק מ"ם הסורה על הפועל" הסבר את דברי רש"י על פיו!

א. מה ראה רש"י לחזור על פירוש 'תפקד' ולא הסתפק במה שפרש א' ב'?

ב. למה מביא רש"י למקומנו גם את שלילת הפרוש הלא בכון לדעתו ("ואןבו לשון מנין"), ולעיל בא' ב' הסתפק בהבאת פרושו הוא בלבד: לשון מנין ושררה.